

Forelæsninger, og det vil Thinget allerede have bemærket af den temmelig daarlige Maade, hvorpaa jeg taler. Jeg kan sige min Mening, men jeg kan ingen Tale holde. Havde jeg kunnet det, saa havde jeg ikke forrige Gang glemt en Deel af min Tale, idet jeg bad om Tilladelse til at give nogle faa Exempler paa, at Fabrikanterne kunne staae sig uden Beskyttelse. Han sagde, at de Bøger havde han læst, da han var Barn (Tscherning: Det sagde jeg ikke!), men de vide Alle, mine Herrer! at der er forskjellige Maader at læse Bøger paa (Tscherning: Jeg sagde, da jeg var voksen!). Der er et Ordsprog, som jeg ikke her vil nævne, men jeg synes virkelig, at det kan anvendes paa det ærede Medlem, eller ogsaa maa han i denne Sag have et saadant Kludestør for Dinene, at han ikke kan kjende Sort fra Hvidt. Han har ved en tidligere Leilighed fortalt os, at det Tryk, som han ikke vilde benægte, at vi lige ved dette Slags Fabrikation, var saaledes fordeelt, at det ikke blev synderlig følt. Jeg veed ikke, hvorvidt han er en saa stor Regnemester, at han kan sige, om Trykket føles, eller hvormeget det føles —, men jeg vil dog foreslaae ham at gaae ind paa at lette dette Tryk, og jeg skal ogsaa see at tilveiebringe et Beviis for, at det har været følt. Han, som er en saa stor Forsægter af Almuesmanden og Menigmanden, spiller her en meget daartlig Rolle (Tscherning: Nei!), naar han vil frasælde sine egne Anskuelser og Meninger til Bedste for Enkelte og til Skade for de Mange.

Formanden: Jeg maa dog . . .

N. Sæge: Jeg er vis paa, at min ærede Ven ikke tager det ilde op (Tscherning: Ikke det Allermindste, det gjør mig tværtimod en stor Fornøjelse!).

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand maa tillade mig den Bemærkning, at jeg ingenlunde kan betragte Forhandlingerne her som en Dialog mellem de enkelte Medlemmer. **N. Sæge:** Jeg skal vogte mig! Det er en Forhandling for hele Thinget, og de Brud, der fra en Side skee paa den gode Tone, medføre Følger, som det er min Pligt at afspørge. Det kan gjerne være, at den ærede Rigsdagsmands Ord nogenlunde lade sig forstaae

saaledes, at de ikke vare udenfor Ordenen; men den Undskyldning, som nu blev given, at man med en enkelt Rigsdagsmands Indrømmelse kan tale anderledes til ham, end man taler til Andre, kan jeg paa ingen Maade lade gjælde.

N. Sæge: Ja, jeg kom fra det, jeg egentlig vilde have bemærket, at Trykket dog kan være saa kostbart eller saa ubehageligt, at man kan ønske det affasset, og det endog temmelig hurtigt. Jeg skal oplyse dette ved Exempler. Der eksisterede engang et Forbud, idetmindste i en Deel af Danmark, nemlig Skaane, som dengang hørte os til, hvorved der var sat en uhyre Straf, naar en Bonde solgte sit Korn paa Landet, og naar han gjorde det 3 Gange, saa mistede han Hovedet. Det var et Tryk, der var meget fordeelt; thi hele Folket bar det. Ligesaa skulde Fisserne først søge til Kjøbstaden — hvilket stete for at beskytte Kjøbstaderne — og der salbyde deres Biff i 8 Dage, inden de fik Lov til at salbyde dem paa Landet. Det var jo ogsaa et Tryk, der var meget fordeelt, men jeg troer dog ikke, at selv han vilde have stemt imod at afflasse disse Tryk, og det endog med et Spring. Han har ogsaa fortalt os, og det skulde jo være Noget af det meest Slaaende, at, naar man giver en Mand stærk Gist, saa døer han, men, giver man ham den draabeviis, saa kan han taale den i mange Aar. Jeg vil vende Lignelsen om og sige: det er hele Folket, der har faaet denne Gist i mange Aar, skøndt draabeviis; men det svækker alligevel vor Constitution, vi ville ikke længere vedblive at tage den. Vi sige til de Herrer Fabrikanter: Nu have I druffet Tokayer, og vi have maattet nydt Malurten; vi have betalt for Eders Bilm, men nu ville vi det ikke længere. Vi ville saavidt muligt have Lighed indført, uden Eders Skade, og jeg beder det ærede Thing lægge Mærke til, at jeg er overbevist om, at Fabrikanterne fortrinligt kunne bestaae uden vor Hjælp igjennem taabelige Toldlove. Det har bestandigt viist sig, og det er en Verdenserfaring, som det slet ikke kan hjælpe min ærede Ven at ville modsætte sig (Tscherning: Det gjør jeg heller ikke!), og derfor har han heller ikke dristet sig til at komme ind